

USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi -
International Journal of Social Sciences Academy, Yıl 3,
Year 3, Sayı 5, Issue 5, Nisan 2021, April 2021.
e issn: 2687-2641

"TÜRK DÜNYASININ NAĞIL BAĞI MASAL BAHÇESİ" NDE SU KÜLTÜ

WATER CULT IN "TÜRK DÜNYASININ NAĞIL BAĞI MASAL
BAHÇESİ"

Talha ÇİÇEK

Araş. Gör, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı
Eğitimi Bilim Dalı, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Van/Türkiye.

Research Assistant, Department of Turkish Language and Social Sciences
Education, Department of Turkish Language and Literature, Van Yüzüncü Yıl
University Faculty of Education, Van/Turkey.

talhacicek@yyu.edu.tr

cicektalha21@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-1849-7794

Makale bilgisi | Article Information

DOI: 10.47994/usbad.863549

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 18.01.2021

Kabul Tarihi / Date Accepted: 17.02.2021

Yayın Tarihi / Date Published: 20.04.2021

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Nisan / April

Bu Makaleye Atıf İçin / To Cite This Article: Çiçek, T. (2021). "Türk
Dünyasının Nağil Bağlı Masal Bahçesi"nde Su Kültü. *USBAD Uluslararası Sosyal
Bilimler Akademi Dergisi* 3(5), 236-252.

İntihal: Bu makale intihal.net yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned by intihal.net. No plagiarism detected.

İletişim: Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/usbad>
mail: usbaddergi@gmail.com

Öz: Olağanüstü özellikler sergileyerek özellikle çocuklar için eğlendirme ve düşündürücü özelliğine sahip olan masallar hemen hemen her kuşakta bulunanlar için dinlenebilir ve okunabilir bir pozisyondadır. Halk edebiyatının anonim ürünleri arasında yer alan bu metinler, içeriğinde barındırdığı pek çok unsurla kültürel aktarımı sağlamakta eğitim ve eğlendirme işlevini gerçekleştirmektedir. Kültürel bir zeminde bulunan ve Türk sözlü geleneğinin ürünlerinden biri olan masallar, arkaik zaman öğelerini de barındırmaktadır. Özellikle mitolojik unsurların fazlasıyla yer aldığı bu ürünler kült kavramına dayalı öğeleri de içinde barındırmaktadır. Kahramanları hayali bir dünyada yaşayan masallar toplumun değer yargılarını üstü kapalı bir biçimde aktarmaları sebebiyle son derece önemlidir. Toplumlar için ateş, ağaç, güneş, ay vb. ortak pek çok unsur kült olarak karşımıza çıkar. Saydığımız kültler ortak nitelik göstermektedir. Bu ortak kültlerden birisi su olarak kabul edilir. Su arındırıcılığı, koruyuculuğuyla kutsal kabul edilir. Bu çalışmada Türksoy tarafından yayımlanan “Türk Dünyasının Nağil Bağı Masal Bahçesi” isimli eserde yer alan masallar incelenecek, söz konusu masallar su kültü bağlamında analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Masal, Su, Kült

ABSTRACT: With exceptional features, tales, although being entertaining and thought-provoking for children, also have a relaxing and readable attribute in almost every generation. These texts, which are among the anonymous products of folk literature, provide cultural transfer with many elements embedded within the content where as providing education and entertainment. Tales, which are located on a cultural basis and one of the products of the Turkish oral tradition, also contain elements from the archaic time. Particularly in these products, where mythological artefacts are abundant, elements based on the concept of the cultural so-evident. Tales, in which the protagonist figure live in an imaginary world; are extremely important as they implicitly convey the judgments based on the values of their respective society. Many, common elements appear as cults, including but not limited to Fire, trees, the sun and the moon. The cults that we assume, reflect a common qualification. One of these common cults is portrayed as “Water”. Therefore, the purification of this water is regarded as a sacred endeavour for the conservation of their respective cult. In this study, the tales in the study titled “Türk Dünyasının Nağil Bağı Masal Bahçesi” published by Türksoy will be examined and these tales will be examined in the context of water cult.

Keywords: Tale, Water, Cult

GİRİŞ

Halk edebiyatı sahasının anonim ürünlerinden olan masallar bir formel yapıyla başlayan kahramanları normal özellikler sergilediği gibi olağanüstülükler de barındıran sonu çoğunlukla iyi biten sözlü ürünlerdir. İlk formları masal anlatıcıları tarafından şifahî bir şekilde aktarılan masallar daha sonraki dönemlerde yazıya geçirilmiştir.

Söz konusu edebî ürün üzerine pek çok araştırmacı farklı tanımlar, açıklamalar yapmıştır. Saim Sakaoğlu, bu ürünleri; kahramanlarından bazıları hayvanlar ve tabiatüstü varlıklar olan, olayları masal ülkesinde cereyan eden, hayal mahsulü olduğu halde dinleyicileri inandırabilen bir sözlü anlatım türü olarak tanımlarken (2015: 5); Pertev Nail Boratav ise masalın nesirle söylenmiş, dinden, büyük inançlardan ve törelerden bağımsız, tamamıyla hayal ürünü gerçekte ilgisiz ve anlattıklarına inandırmak iddiası olmayan kısa bir anlatı olduğunu dile getirir (2016: 85).

Tanımlamadan ziyade dünya edebiyatında farklı araştırmacılar bu tür üzerinde muhtelif çalışmalara imza atmıştır. Masal konusu üzerinde farklı metotlar geliştirerek genel kanılara varmış, kataloglar oluşturmuşlardır. MaxLüthi, KaarleKrohn, Joseph Jacobs, Stith Thompson, konu bahis olan tür üzerinde çalışan araştırmacılardan bazılarıdır. Özellikle Thompson’ın masalarda yer edinen motifler üzerine hazırladığı Motif Index of Folk-Literature’de masallar yapısal açıdan incelenmiş ve varılan sonuçlar dâhilinde ortak olan motifler bir katalog şeklinde sunulmuştur. Söz konusu çalışma günümüzde de sadece masal sahası için değil “motif” konusunun çalışıldığı tüm edebî ürünlerde referans teşkil etmektedir.

Bu çalışmanın birinci bölümünde su kültürüne dair bilgiler aktarılacak ikinci bölümde söz konusu masal kitabında tespit edilen su kültürünü içeren beş masal, özetleri verilerek su kültürünü barındırması hususunda analiz edilecektir.

1. Kült, Su Kültü

Kült kelimesi, TDK’ya göre din anlamındadır (TDK, 2020). Fuzuli Bayat, kültürün kavramsal olarak, Türk mitolojisinde doğaüstü varlıklar şeklinde tasarlanan yüce ve kutsal varlıklara gösterilen saygı, ihtiram ve bazen de tapınma olduğunu belirtir (2016: 80). Doğan kaya ise kültür, kutsal nitelikli bir olgu etrafında teşekkül eden inanç, adet, saygı veya tapınmaya verilen ad olarak tanımlar (2014: 485). Kısaca, duyduğumuz zaman bizi saygı atmosferine sokan ve belli ritüelleri uygulama hazırlığına yönelten her türlü canlı veya cansız unsur birer kültür olarak kabul edilebilir.

Ahmet Yaşar Ocak bir inancın kültür haline gelebilmesini şu üç maddeye bağlamaktadır:

- a. Kültür konu olabilecek bir nesne veya şahsın mevcudiyeti,
- b. Bu nesne veya şahıstan insanlara fayda yahut zarar gelebileceğine inancın bulunması,
- c. Bu inancın sonucu olarak faydayı celbedecek ve zararı uzaklaştıracak ziyaretler, adaklar, kurbanlar ve benzeri uygulamaların varlığı (2000: 93).

Toplumlar kültürel daire içinde pek çok unsuru kült olarak kabul eder. Ağaç, orman, dağ, ay, güneş vb. kültlere örnek verilebilecek yaygın unsurlardandır. Abdülkadir İnan, Hunlarda tespit edilen Gök-Tanrı, güneş, ay, yer-su atalar ve ölüer kültünün Türk kavimlerinde, muhtelif kültürlerin tesirleri altında kalmalarına rağmen, son devirlere kadar devam ettirilen kültlerden olduğunu belirtir (1986: 1).

‘Anasır-ı Erbaa’dan biri olan su, tüm toplumlar için önem arz etmektedir. Eskilerin diliyle ab-ı leziz olan su, yaşam döngüsünü sağlayan en önemli öğelerden biridir. Yaratılış mitosunda her şeyden önce suyun var olması toprağın suyun içinden çıkan bir avuç toprak vasıtasıyla oluşması bu savı destekler niteliktedir. Su kaynakları hem suyun öneminden dolayı hem de yer-su ruhlarını barındırmaları sebebiyle kült konusu olmuşlardır (Oymak, 2010: 43). Türk kültürü içerisinde yer alan su kültü hem Eski Türklerdeki Yer-Su inancının hem de Şamanizm’in bir birleşimi olarak açıklanabilir (Bayrak İşcanoğlu, 2017: 3). İnan da Çin kaynaklarının verdikleri haberlerden anlaşıldığına göre, eski Orta-Asya Şamanizm’inin esasları Gök-Tanrı, güneş, ay, yer, su, ata (cedd-i âlâ), ateş (ocak) kültleri olduğunu açıklar (1986: 2).

Türk kültüründe yer-su beraber kullanılan kavramlardır. Eski Türk yazıtlarında Iduk Yer-Sub olarak geçen koruyucu ruhların başında yer ile beraber su kültünün de geldiği görülür (Bayat, 2016: 248). Iduk, kutsal varlıklara sunulan hediyeler olarak kabul edilir. Bu hediyelerin, ruhları sevindirdiği ve onlardan gelecek olan cezaları engelleyeceğine inanılır. Özkul Çobanoğlu ise Türk kültüründe su kültünün, İslam öncesi Türk dininin esaslarından birisi olan “yer su” inancının uzantısı olarak değişik şekil ve kisveler altında hayatiyetini sürdürmekte olduğunu açıklar (1993, 361). Yani eski devirlerden bu yana suya duyulan saygı ve inanma devam ederek hem yaşayışımıza hem de halk edebiyatı ürünlerimizde kendini göstermektedir.

Folklor düşüncesinde ab-ı hayat ve ölüm suyu olarak ikilik gösteren su kültü mitolojik dünya modelindeki kozmogonik ve eskatolojik mitlerin yansımasıdır (Bayat, 2016: 248). Bengisu kavramının ölümsüzlük suyunu karşılarken dünyanın sular altında kalarak yok olacağı düşüncesi suya dayalı bir paradoks oluşturmaktadır. Ancak suyun farklı inanç sistemlerinde ve farklı toplumlarda ayrı manalar taşıdığını göz ardı etmemek gerekir. Hemen hemen her toplumda suyun yaratılışa kaynaklık ettiği ve yaşayanların sonu olacağı varsayımları olduğu rahatlıkla söylenebilir. Su, başlangıç madde olduğu gibi eskatolojik mitte de dünyanın sonunu getiren unsur olarak görülür (Bayat, 2016: 248). Nitekim, Bengisu kavramının ölümsüzlük suyunu karşılarken dünyanın

sular altında kalarak yok olacağı düşüncesi suya dayalı bir paradoks oluşturmakla beraber yukarıda ki açıklamaları destekler niteliktedir.

Suya dair başka bir söylem antik Yunan filozofu Aristoteles’e (M.Ö. 384-322) aittir. Onun görüşü şu şekildedir:

“Her şeyin kendisinden çıktığı, ancak kendisi sürekli olarak varlığını koruyan bir şeyin olması gerekir. İlkenin su olduğunu söylemektedir. (Bundan dolayı o, dünyanın suyun üzerinde yüzdüğünü söyler) Onu bu inancına götüren şey, herhalde her şeyin sıvı bir varlıktan beslendiği, sıcaklığın kendisinin de ondan çıktığı ve onunla varlığını sürdürdüğüne ilişkin gözlemi olmuştur (bir şeyin kendisinden meydana geldiği şey, onun ilkesidir), O görüşünü bu olgudan ve her şeyin tohumlarının nemli bir yapıda olması, suyun ise nemli şeylerin doğasının kaynağı olması olgusundan çıkarmıştır” (Aristoteles, 1996: 91).

Thales’in öğrencisi ve hemşerisi olan Anaximandros (M.Ö. 610- 545) hocasına karşı çıkararak suyun gücüne vurgu yapar ve şöyle der:

“Başlangıçta su ya da nem olmuş olsaydı, ısı ya da ateş hiçbir zaman var olmayacaktı. Çünkü su ateş doğurmaz, ancak tam tersine ateşi ortadan kaldırır.” (Guthrie, 1988: 38).

Bu durum, bizlere suyun gücünü göstermekle beraber onun her zaman özel bir yere sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Suya, düşüncelerinde yer veren bir diğer Antikçağ Yunan düşünürü Empedokles (M.Ö. 492- 432) dört öğeden her birinin; toprak, su, hava ve ateşin, en yüksek ve gerçek varlıklar olduğunu ileri sürer (Guthrie, 1988: 66). Empedokles, görüngüler dünyasını, bu dört kök-özdeğin değişen oranlardaki çeşitli birleşimlerinden oluşan bir şey olarak açıklamaktadır (Guthrie, 1988: 66). Ona göre, doğal yaratıklar gerçek değildir, yalnızca bu öğelerin rastlantısal birleşimlerinden ibarettir (Guthrie, 1988: 67). Bu şekilde o da diğer etmenler yanında suyu da hayatın yaşamın ana temeli olarak görenler arasında yer almıştır.

Türk boylarından Yakutlarda, Kazaklarda, Kırgızlarda ve Azerbaycan Türklerinde kısır kadınların sudan çocuk istemeleri ve bunun için çayın kenarında, تنها ağacın altında, boz at derisinin üstünde gecelemleri suyun ilk başlangıçtaki evlat verme işlevini koruduğunu gösterir (Bayat, 2016: 249). Bu bakımdan su bereketi temsil etmektedir. Nitekim çocuksuz olan kadınların bir bereket unsuru olarak gördükleri su kenarlarında suyun sahibinden yani iyesinden yardım istemeleri bundandır. Baharın müjdecisi olan yağmur, dirilişi su damlalarıyla haberdar eder. Eroğlu’nun;

yeryüzünde bereketi sağlaması, hem yağmur halinde gökten gelmesi hem de yerden çıkması açısından suyu tabiatın anası sayması (2017: 188) savımıza desteklemektedir.

İnsan farklı inanç sistemlerinde doğduktan ve öldükten sonra yıkanır. Mircea Eliade de karşımıza hangi dinsel bütün içinde çıkarsa çıksın, suyun her zaman aynı işlevleri koruduğunu, biçimleri çözdüğünü ve ortadan kaldırdığını, “günahları yıkadığını”, böylece hem saflaştırıcı hem de yeniden hayat verici olduğunu açıklar (2018: 171). Suyun buradaki asıl amacı temizlenmek ve arınmaktır. Temiz bir şekilde hayata başlamak ve kirden arınmış bir şekilde hayatın sonlandırılmasıdır. Bayat ise insanoğlunun öldükten sonra yıkanarak öteki dünyaya yola salınması ve gömüldükten sonra da mezarına su dökülmesi, suyun, sonla başlangıcın sınırını belirleyen esas unsur olduğunu hatırlatmaktan başka bir şey olmadığını dile getirir (2016: 249). Burada değinilmesi gereken husus suyun temizleyici bir rolünün olmasıdır. Nitekim Hıristiyan inancında doğan çocuğun belli bir yaşa geldiğinde, günahlı olarak dünyaya geldiği ve arınması gerektiği düşüncesi sonucunda vaftiz edilmesi, suya yüklenen mananın farklı bir inanç sistemindeki yansımasıdır. Eliade de bütün şamanlar için en az yılda bir kez, hatta ayda bir kez (yeni ay sırasında), suyla arınmalarının zorunluluğunu söyler (1999: 146). Bu durum suyla arınmanın kadim bir kökene sahip olduğunu gösterir.

2. “Türk Dünyasının Nağıl Bağı Masal Bahçesi”nde Su Kültü

2.1. Tüccarın Kızı Masalı

Bu masalda tüccarın satmak istediği mallar ulaşım sırasında gölde belirsiz bir şekilde kaybolmaktadır. En son taşıma işleminde tüccar gölde ağlamaya başlar ve bu sırada suyun içinden biri çıkarak neden ağladığını sorar. Durumu, başından itibaren anlatan tüccara bu kişi yardım edeceğini ama karşılığında kızını gölün sahibinin oğluna vereceği konusunda söz ister.

Tüccar mallarını sağlam bir şekilde karşıya geçirir ticaretini yaparak iyi kâr eder. Kazasız bir şekilde yine memleketine döner ve başından geçen olayı kızına ve eşine anlatır. Verdiği sözü tutmak üzere kızını yanına alarak göle gider. Ve gölden çıkan adamı çağırır. Gölden çıkan adam, tüccarın kızını alarak göl sahibinin yanına götürür. Göl sahibinin oğluyla evlenen kız eşini bir türlü göremez.

Kızın annesi bir gün rüyasında kızının huzursuz olduğunu görünce tüccardan kızını alıp bir süreliğine yanına getirmesini ister. Tüccar göle giderek kızını bir haftalığına evine götürmek istediğini söyler ve kızını alır.

Kız, annesine durumu anlatınca annesi ona bir kese verir ve gece uyumadan su istemesini, suyu içmeyip bu deri kesenin içine bırakarak uyumuş numarası yapmasını, eşi gelip uyuyunca gaz lambasını alıp eşine bakmasını öğütler. Kız annesinin söylediklerini uygular. Ancak eşine baktığı sırada yanan gaz lambasındaki yağdan bir damla eşinin alnına damlar ve adamcağız yanar, acı çeker. Bu duruma sinirlenen gölün sahibinin oğlu kızı evine gönderir ve masal bu şekilde sonlanır.

Durmuş Arık, Türklerin geçmişten günümüze suya kutsallık atfettiğini ve ırmakların göllerin ve su kaynaklarının bir “iye/izi”si olduğunu vurgular (2017: 81). Söz konusu metin incelendiği zaman da “suyun sahibi” kavramının “su iyesi” ile bir paralellik kurduğu görülmektedir. Suyun sahibinin oğlu için kız istemesi ya da yardımcı kahramanın yaptığı iyilik karşılığında bu tarz bir söz alması yeryüzü yaşantısının su altı dünyasında da benzer bir şekilde devam ettiğini gözler önüne sermektedir.

2.2. Çarıs Masalı

Çarıs kimsesi olmayan ve geçimini çobanlık ile sağlayan birisidir. Bir gün koyununu otlatırken yanına tanımadığı adamlar gelir ve yakaladıkları turna balığı ile koyunu değiştirmek istediklerini söyler. Çoban ilk başta bu duruma sıcak bakmaz ancak daha sonra kabul eder ve balığın olduğu çuvalı alarak evinin yolunu tutar. Ancak yolda ilerlerken balık çuvaldan düşer. Çoban balığı alır çuvala koyar ancak bir süre sonra balık yine düşer. Balığa sinirlenip vuran Çarıs balığı yakalayarak yine çuvala koyar ama balık tekrar düşer. Bu duruma oldukça sinirlenen çoban, balığı yanından geçmekte olduğu göle fırlatır ve evine döner. Ertesi sabah kapısı çalar. Kapıyı açınca bir adamla karşılaşır. Adam ona, dün göle attığı balığın gölün sahibinin oğlu olduğunu, onun hayatını kurtardığı için gölün sahibi tarafından ödüllendirileceğini anlatır. Çobanı yanına alarak göle doğru yola koyulurlar. Gelen adam Çarıs’a, gölün sahibinin ne isterse vereceğini ama onun köpeğini isterse rahat ve huzurlu yaşayacağını dile getirir. Gölün sahibine giden Çarıs ondan köpeğini ister. Han ağlaya sızlaya kabul ederek köpeği verir. Çarıs, köpeği alarak evine döner. Ertesi gün köpeğin güzel bir kıza evdeki eşyaların da altın ve gümüşe döndüğünü görür. Hızlı bir şekilde gider ve kıza sarılır. Kız, yarın göl sahibinin oğlunun geleceğini söyler. Sahiden ertesi gün oğlan kapıda belirir. Oysa kız kapıya gelen oğlanın sevgilisidir. Sevgilisini Çarıs’ın evinden alıp götürmek istese de Çarıs bu duruma izin vermez.

Kızı almak isteyen gölün sahibinin oğlu Babasına giderek nişanlısını neden o çocuğa verdiğini sorarak geri alması gerektiğini yoksa ona bir daha baba demeyeceğini söyler. Babası oğluna, Çarıs’ın yanına gidip

saklambaç oynamalarını kim kazanırsa kızın onun olacağını söyler. Saklambaç oyununda kız Çarıs’a yardım eder. Göl sahibinin oğlu koyun, öküz ve altın ibikli kuş şekline girer ancak her seferinde Çarıs onu bulur. Oyunu Çarıs kazanır. Kızla beraber güzel mutlu yaşamaya başlar.

İnan, Ülgen’in üç büyük balık yaratıp onları yeryüzüne koyduğunu, ikisini yerin kenarına ve birini yerin tam ortasına yerleştirdiğini ve ortadaki balığın başının kuzey yönünde olduğunu eğer bu balık başını aşağı eğerse tufan, çok aşağı eğerse tüm dünyayı su basacağını belirtir (1986: 19-20). Fuzuli Bayat ise mitolojik tasavvurlarda Su ıssının (su sahibinin) genelde insan bazen de balık şeklinde görüntülendiğini ve nehir, ırmak ve pınar gibi çeşitli gruplara ayrıldığını belirtir (Bayat, 2016: 248). Özetini verdiğimiz Çarıs masalında da söz konusu balığın insan şekline girebilmesi ve aslında suyun sahibinin oğlu olması durumları Bayat’ın söylemlerini desteklemektedir. Bunun haricinde balığın insan şeklinin yanı sıra diğer hayvanların kılığına girebilmesi suyun verdiği bir edim olarak düşünülebilir. Suyun belli bir kutsallığa sahip olması onu diğer varlıklardan ayırmakla beraber yüceltmektedir.

2.3. Sihirli Çeşme Masalı

Akbaş dağının eteklerinde yüz yaşında bir dedeyle nine yaşar. Dedenin adı Seley ninenin adı Seyide’dir. Bu çiftin çocuğu olmaz. Dede bir gün uyumaktayken rüyasında bir kuşun kendisine yol gösterdiğini bir dere kenarına götürdüğünü o kuşun da daha sonra güzel bir peri kızına dönüştüğünü görür. Bu sırada nine onu uyandırınca güzel rüyası bölündüğü için baltasını alarak dağa odun kesmeye gider. Dağda ilerlerken altın tüylü yaralı bir kuşun kendisine doğru geldiğini görür. Ok saplanmış ayağını türlü bitkilerden elde ettiği ilaçlarla kaplar. İyileşen kuş yere konarak güzel bir peri kızına dönüşür. Kendisine yapılan bu iyilik karşılığında dedenin isteğini sorar. Dede bükülen belinin düzelmesini beyazlayan sakalının yok olmasını ister. Peri kızı akbaş dağı ardında bir çeşme olduğunu o çeşmenin suyunun gençleştirdiğini, hastalıkları yok ettiğini söyler. Peri kızı dağa giden yolun çok zahmetli olduğunu bu sebeple dedeye kendisini zor anlarda çağırması için 3 renkte tüy verir.

Dede evine gidip durumu eşine anlatır ve ertesi gün yola koyulur. Yolda sık ormanları geçemeyince tüyü yakar ve peri kızı onu kurtarır. Uçurumdan yuvarlanır ve bir tüy daha yakar peri kızı yardımına gelir. Dede dağda tipiye yakalanır, son tüyü yakar ve peri kızı kuş suretinde onu çeşmenin olduğu yere götürür. Bu su çok kuvvetli olduğundan 3 avuç içmesi gerektiğini aksi takdirde çok gençleşeceğini hatta bebekliğe bile dönülebileceğini anlatır. Dede üç avuç su içer ve uykuya dalar uyandığında

civan bir delikanlıya dönüşmüştür. Peri kızı ona yanında kalmayı davet etse de o eşinin yanına gitmek istediğini belirtir. Peri kızı adamın eşine olan sadakatini görünce bir şişeye de Seyide için su doldurarak dedeyi yolcu eder. Nine eşini görünce çok şaşırır. O da üç avuç su içer ve uykuya dalar. Uyandığında ince belli güzel bir kıza dönüşür. Bu durumu duyan padişah dededen suyu halkın yararı için ister. Ancak padişah tüm suyu kendisi içince uykuya dalar ve bebeğe dönüşmüş bir şekilde uyanır. Bu durumu duyan, işiten, gören halk padişahın ağgözlülüğüyle dalga geçer.

Masalda ihtiyarın çocuksuz olması söylemi her ne kadar arka planda yer alsada belli bir kesit sunmaktadır. Bu durum çocuksuzluk motifi olarak masalarda sıklıkla görülmektedir. Masal, çocuksuzluk bahsine girmesine rağmen daha çok çeşmenin ve suyun gençleştirici, yeni bir hayata başlangıç özelliği üzerine yoğunlaşmıştır. Bahaeddin Ögel Türk masallarında hayat suyuyla ilgili pek çok bilginin olduğunu aktarır (2010: 107) nitekim söz konusu masallardan birisi budur.

Türk masallarında su, su kültürü doğrultusunda hayat kaynağı, başka dünyalara açılan kapı, ruhların yaşadığı yer; güzelleştiren, gençleştiren, iyileştiren, güçlendiren, diriltiren, çirkinleştiren, kör eden-tedavi eden, kahramana şekil değiştiren bir tabiat parçasıdır (Türkan, 2012: 138). Masalda geçen çeşmeye ait suyun, insanı gençleştirmesi dışında bulunan diğer özelliği hastalıkları iyileştirmesidir.

İhtiyarın çeşmeye bir kuş vasıtasıyla ulaşması ve bu kuş şekline bürünen kişinin güzel bir peri kızı olarak tasvir edilmesi, çeşmenin ve suyun koruyuculuğunu üstlenmesi onun “su iyesi” olabileceğini kuvvetlendirmektedir.

2.4. Sihirli Göl Masalı

Bir zamanlar, bir yerde, bir çift yaşamaktadır. Kadın çok hastadır. Ne yemek yiyebilecek ne de konuşabilecek hali yoktur. Bir sabah eşinden yiyecek bir şeyler ister. Ancak evde yiyecek adına hiçbir şey yoktur. Adam da yaptığı derilerden bir parça alarak komşuları gezmeye çıkar. Tam bu sırada gözü evin önündeki su birikintisine takılır. Çöp, suyun akışını engellemektedir. Adam hemen bir kürek alarak suyun ve su köpüklerinin önünü açar. Daha sonra komşusuna gider ve deri karşılığında yiyecek un ister. Ancak Komşusu kendisinde derinin çok olduğunu ancak gözleri görmediği için gözlerine karşılık un verebileceğini söyler. İhtiyar adam eşinin aç hasta halini düşünerek kabul eder bu teklifi. İhtiyar fakir, unu sırtına yüklenerek göremeden evinin yoluna koyulur. Ancak evin yolunu bulamayınca bir ses işitir. Su köpükleri, ihtiyara neden aynı yerde dönüp dolaştığını sorar. Su köpüklerine başından geçeni anlatan ihtiyar adama

köpükler yardım edeceklerini söyler. Su sesini takip eden yaşlı adamı sihirli göle götürürler. Gözlerini sihirli gölün suyuyla yıkayan ihtiyarın gözleri açılır. Fakir ihtiyarın gözlerini alan zengin ihtiyarın ise gözleri açılmamıştır. Çünkü, zengin ihtiyar zamanında gözünü yeni açmış köpek yavrularını göle atar onlara zulmedermiş. Yine bir gün köpek yavrularını atacağı sırada göl kızarak zengin ihtiyarın gözlerine büyük bir dalga gönderir. O saatten sonra gözleri görmez olur. Gözleri iyileşen ve unu alan fakir ihtiyar eve gider ve eşine azık hazırlar.

Su kültürüne bağlı olarak kutsalla bütünleşme ve koruma sağlama çoğu zaman içilen veya vücuda sürülen su ile gerçekleştirilir (Oymak, 2010: 44). Buna benzer bir ifadeyi Eliade kurarak Thompson yerlileri için suyun, şamanların, savaşçıların, avcılarının ve balıkçıların koruyucu ruhu sayıldığını söyler (1999: 134). Masalda kör olan fakir ihtiyarın sihirli gölün suyuyla gözlerinin açılması Oymak’ın sözlerini desteklemektedir.

Kadriye Türkan, suyun birden fazla işlevi olduğunu dile getirmiştir (2012: 138). Bunlardan biri de kör etmesidir. Bu masalda bakıldığında ana anlatım ihtiyar ve hasta karısı üzerinde görülse de önemli olay örgüsünden biri, zengin ihtiyarın gözlerinin kör olma sebebi ve şeklidir. Suyun antropomorfik bir şekilde cezalandırma yetisine sahip olması aynı şekilde su köpüklerinin yol gösterici ve vefakâr bir yapıda görünmeleri suyun belli bir kutsilik taşımaya bağlanabilir.

Dere ve pınarları kirletmeme, temiz tutma aksi takdirde çarpılacağı şeklinde bir cezalandırma korkusu halen bu kültürlerin yaşamada etkili olmaktadır (Oymak, 2010: 51). Nitekim masalda bu tarz bir anlatımın olması zengin ihtiyarın cezalandırılması çocukları iyiye, güzele teşvik etmek için son derece önemlidir. Suya duyulan saygı, masaldaki bu anlatımla çocukluk itibarıyla bir değer yargısı olarak verilmektedir.

Burada durulması gereken bir diğer husus; Zengin ihtiyarın gözünü ceza yoluyla kör eden göl, fakir ihtiyarın gözünü ödül mahiyetinde açar. Gölün cezalandırıcı ve ödüllendirici bir fonksiyona sahip olması onun kutsiyetine ve bu özelliğinin kabulüyle alakalıdır. Fikret Türkmen, suyu hayatın kaynağı ve potansiyel gücü, imkânların sonsuzluğunu da temsil ettiğini dile getirirken suyun şekilsizliğin, kaynakların kaynağı olmasının ve bütün umutların onda toplanmasının sembolü olarak görür (2013: 13).

2.5. Yiğit Puruş Masalı

Bir yerlerde yiğit Puruş adında bir genç yaşamaktadır. Bu genci han bir gün yanına çağırır ve kus adlı balığın kemiğini bulmasını ister. Puruş yola çıkar ve yolda bir ihtiyarla karşılaşır ona kus balığını nerde bulacağını danışır. O da nehir kenarından gitmesini söyler. Nehrin kenarında

ilerlerken Puruş bir kayaya mihlanmış bir balık görür ve onu kurtarır. Balık kendisini kurtaran bu gence karşılık olarak kus balığının kemiğini verir. Hana kemiği götüren gençten han bu sefer de tsus balığının kemiğini bulmasını ister. Puruş, yola koyulur ihtiyara gidip danışır. İhtiyar nehrin kıyısında bulabileceğini belirtir. Tam bu sırada ırmaktan bir ejderha çıktığını gören Puruş, Kırlangıç yuvasına doğru hareket eden bu ejderhayı öldürür. Hayatları kurtulan kırlangıçlar gelerek Puruş’un bu yardımı karşılığında ne yapabileceklerini sorarlar. O, tsus balığının kemiğini ister. Kırlangıçlar da bulup getirir. Hana tsus balığının kemiğini götüren Puruş’tan han bu sefer Aksulu isimli kızı bulup getirmesini ister. İhtiyarın yanına giden Puruş durumu anlatınca ihtiyar şungar olmuş kanatları arasına genç kahramanı alarak ırmağın karşısına geçer. Ormanın içinde kapısız, penceresiz bir ev gören Puruş, kılıcıyla eve vurur. Evin altı üstüne gelince, kapıyı bulan Puruş Aksulu’yu alır hana götürür. Hanın Puruş’a hiçbir şey vermediğini öğrenen Aksulu, hanın ve adamlarının karga olmaları için beddua edince onlar kargaya dönüşür. Puruş han, Aksulu da onun eşi olur.

Su iyesinin çoğunlukla balık şeklinde görüldüğünü yukarıda belirtmiştik. Bu masalda kahraman Puruş’un yolda bir balıkla karşılaşması ve ondan yardım istemesi bu balığın yardıma cevap vermesi su kültürüyle bağlantılı olaylar düşünülebilir. Nitekim daha sonra suyun içinden çıkan ejderha farklı inançlarda kötü su iyesine delalet eder. Fuzuli Bayat’ın ejderhaya dayalı düşünceleri şu şekildedir: “Biçimsiz şekli ile kaos olarak algılanan su, ejder (yilbüke) şeklinde tasavvur edilmiştir. Ejderhanın ağaçla, bitki ile yeşillikle alakalandırılması da onun dolayısı ile su kültürüne bağlı olduğunu gösterir ve kaostan kozmosun doğuşunu simgeler” (2016: 256). Söz konusu masalda hem yardıma yardım ederek karşılık veren iyi su iyesi hem de suyun içinden kötü su iyesi olarak kabul edilen ejderhanın çıkması suyun da iyi ve kötü iyelerinin olduğunu gözler önüne sermektedir.

SONUÇ

İnanç dairesi içinde bulunan su kültürü edebi metinlere de sirayet etmiştir. İncelediğimiz masal metinlerinde suyun farklı işlevleriyle karşılaşmıştır. Suyun arındırıcılığı, gençleştirici özelliği, yardımseverliği bu işlevlerden bazılarıdır. Özellikle suyun Türk toplumları için özel bir konumda olduğu söz konusu masal incelemeleriyle daha iyi anlaşılmıştır. İncelenen beş masalın her biri farklı bir Türk boyuna ait masalı teşkil etmektedir. Bu masallar Türkmen masalı olan “Tüccarın kızı”, Şor masalı “Çarıs”, Uygur masalı “Sihirli Çeşme”, Hakas masalı “Sihirli Göl” ve Tatar masalı olan “Yiğit Puruş”tur. Bu masalların ortak özelliği suyun farklı

anlatım unsurlarıyla aynı fonksiyona sahip olmasıdır. Söz konusu fonksiyon suyun kutsallığıdır.

İncelenen masalarda su kültürünün izleri bariz derecede kendisini belli etmektedir. Her ne kadar masal metinleri olağanüstülükler içeren kahramanları reel dünyanın yaşayanları olmasa da kültürel aktarım aracı olan bu metinlerde suya dair inanç yapısını görmek mümkündür. Bu açıdan yapılan analizlerde su kültürünün masalarda yardım edici bir işlevde bulunduğu görülmüştür. Özellikle suyun bir sahibinin olduğu söylemi ya da şekil değiştiren bir peri kızı tarafından korunması “Türk su kültürü”nde geçen “su iyesi”ni hatırlatmakla beraber destekler niteliktedir. Sonuç olarak incelenen Türk dünyasının farklı bölgelerine ait olan beş masalda da su kültürüne ait unsurlar tespit edilmiştir. Masalarda suyun bir sahibinin olduğu söylemi ve suyun antropomorfizm yoluyla ön plana çıkartılması bir olağanüstülük ya da tek boyutluluktan ziyade suyun bir iyesi olduğu düşüncesiyle beraber suya duyulan saygının bir göstergesidir.

KAYNAKÇA

- Arık, D. (2017). *Kutsal Mekân ve Ziyaret Fenomeni*. (Ed.). Durmuş Arık & Ahmet Hikmet Eroğlu. İçinden Halk İnançları. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Aristoteles. (1996). *Metafizik*. (Çev.). Ahmet Arslan, 2. Basım, İstanbul: Sosyal Yayınları.
- Bayat, F. (2016). *Türk Mitolojik Sistemi 2*. Üçüncü Baskı, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Bayrak İşcanoğlu, İ. (2017). Kırgız Kültüründe Su Kültü ve Bağımsızlık Sonrası Kırgız Kadın Yazarların Eserlerine Yansıması. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2*, 296-396.
- Boratav, P. N. (2016). *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*. Ankara: Bilgesu.
- Çobanoğlu, Ö. (1993). Türk Kültür Tarihinde Su Kültü. *Türk Kültürü 361*, 32-42.
- Eliade, M. (1999). *Şamanizm*. (Çev.). İsmet Birkan. 1. Basım. Ankara: İmge Yayınları.
- Eliade, M. (2018). *İmgeler ve Simgeler*. (Çev.). Mehmet Ali Kılıçbay, 3. Basım. İstanbul: Doğu Batı.
- Eroğlu, A. H. (2017). *Geleneksel Türk İnanışları*. (Ed.). Durmuş Arık, Ahmet Hikmet Eroğlu. İçinden Halk İnançları. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Gamberova, Ş. & Dadaşova Z. (2018). *Türk Dünyasının Nağil Bağı Masal Bahçesi*. Ankara: Türksoy Yayınları.
- Guthrie, W. K. C. (1988). *İlkçağ Felsefesi Tarihi*. (Çev.). Ahmet Cevizci. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- İnan, A. (1986). *Tarihte ve Bugün Şamanizm*. 3. Basım. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Kaya, D. (2014). *Türk Dünyası Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Kavramları ve Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ocak, A. Y. (2000). *Alevî ve Bektaşî İnançlarının İslâm Öncesi Temelleri*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Oymak, İ. (2010). Anadolu'da Su Kültünün İzleri. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 15(1)*, 35-55.
- Ögel, B. (2010). *Türk Mitolojisi I. Cilt*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Sakaoğlu, S. (2015). *Masal Araştırmaları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Türkan, K. (2012). Türk Dünyası Masallarında Su Kültü. *Milli Folklor 93*, 135-148.

Türkmen, F. (2013). *Yer Yer Değilken; Su, Su İdi*. (Ed.). Nurettin Demir. Geleneksel Türk Sanatında ve Edebiyatımızda Su, 13-23, Ankara: SFN.

GENİŞLETİLMİŞ ÖZET: Bir ögeyi paylaşan ve bu öge çevresinde birleşen topluluk halk olarak tanımlanır. Kültür ise ait olduğu toplumun değerlerini yansıtan geleneği gelecek kuşaklara taşıyan unsurların tamamını kapsayan bir kavramdır. Bir halk kitlesi tarafından uygulanan pratikler ise gelenek olarak kabul görür. Kültürü yansıtan gelenekler farklı alanlarda ve farklı şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Bu alanların başında ise edebiyat ürünlerinin geldiği rahatlıkla söylenebilir. Türk sözlü kültüründe destan, halk hikâyesi, mâni, efsane, türkü, koşma vb. pek çok ürün yer alır. Kültür dairesi içinde yer alan halk edebiyatı ürünleri başlangıçta sözlü olarak yaratılır ve bu şekilde dilden dile dolaşır. Ancak daha sonra yazıya aktarılarak kuşaklar arası aktarımı sağlar. Türk halk edebiyatının anonim ürünlerinden olan masallar bir formel ifadeyle başlayan kahramanları normal özellikler sergilediği gibi olağanüstülükler de içeren mekan ve şahıs isimlerinin soyut bir çerçeve çizdiği sonu çoğunlukla iyi biten sözlü anlatılardır. İlk formları belli bir anlatıcı tarafından şifahî bir şekilde aktarılan masallar daha sonraki dönemlerde diğer sözel edebi ürünler gibi yazıya geçirilmiştir. Masal özellikle çocukların ilgisini çeker. Onların hayal dünyasına tesir eder. Ve bünyesinde barındırdığı geleneksel ve kültürel kodları bu şekilde gelecek nesillere aktarma durumunu üstlenen metinler olarak günümüze ulaşmıştır. Masal bu çalışmanın temel taşıdır. Bu metinler anlatanı ve dinleyeni kendi atmosferine sokan bir özelliğe sahiptir. Bu sebeple Masallar her ne kadar çocuklar için varsayılsa da hemen hemen her yaş grubu için ilgi çekicidir. Söz konusu metinler folklorun eğlendirme ve geleneği taşıma işlevlerini kullanarak hoşça zaman geçirtmektedir. Masal tüm toplumlar için önem arz eden bir üründür. Nitekim bu sebeptendir ki MaxLüthi, Kaarle Krohn, Joseph Jacobs, Stith Thompson Ziya Gökalp, Saim Sakaoğlu vb. nice araştırmacı, bilim adamı bu ürünler üzerinde durmuş araştırmalar gerçekleştirmiş tanımlar ve tasnifler ortaya koymuştur. Masallar pek çok gelenek unsurunu kendisinde barındırmaktadır. Bir topluma ait yaşayış şekli, barınma özellikleri, söz kalıpları, inanç dairesi, giyim kuşam, sofralık kültürü gibi kültürel öğeleri masalarda bulabiliriz. Bunun yanı sıra masalarda yer alan diğer bir kültürel öğe kült olarak karşımıza çıkar. Toplumların saygı duyduğu unsurlar olarak tanımlanabilecek olan kült kavramı, toplumların tamamında var olan geleneksel öğelerden yalnız biridir. Bazen farklı kültürlerde aynı kültler görülse de toplumların birbirinden farklı kültleri de olabilmektedir. Su, ateş, dağ, ay, güneş vb. sık görülen ortak kültlerden bazılarıdır. Bu çalışmanın asıl amacını masalarda geçen su kültünün tespiti ve Türk Kültür dairesinde yer alan masallardaki su kültünün kullanımının analizi teşkil eder. Su hayatın devamı için gerekli maddelerden biridir. Suyun canlılar için son derece önemli olması ve onun eksikliğinin hayatın sonu olarak görülmesi onun kutsi bir madde olmasına yol açtığı rahatlıkla söylenebilir. İnsanın doğduktan sonra ve ölünce yıkanması hatta mezarlığının sulanması farklı kültürlerde görülen bir uygulamadır. Suyun arındırıcı, huzur verici, diriltici pek çok fonksiyonu bulunur. Bu söylemler doğrultusunda suyun kültürel zeminde kült olarak karşımıza çıkması kadar doğal

bir durum yoktur. Bundan ötürü o saygı duyulan, tapınılan aynı zamanda korkulan bir maddedir. Çünkü onun bir ruha sahip olduğu kanısı kızdırıldığı takdirde cezalandırıcı bir hüviyete sahip olabileceği düşüncesini beraberinde getirir. Daha önce masal, kült, su kültü kavramları üzerine pek çok çalışma yapılsa da farklı Türk boylarına ait masalların bir arada ve su kültü perspektifinde incelenmemiş olmasından ötürü bu tarz bir çalışmanın gerekliliği hasıl olmuştur. Bu açıdan, Türksoy tarafından yayımlanan “Türk Dünyasının Nağil Bağı Masal Bahçesi” isimli eserde yer alan masallar beş alt başlık halinde şu şekilde incelenmiştir: ilk olarak Türkmen masalı olan ‘Tüccarın kızı’ özetlenmiş daha sonra metin içinde yer alan “suyun sahibi” kavramının su kültündeki karşılığı farklı kaynaklardan edinilen bilgiler doğrultusunda irdelenmiştir. İkinci olarak Şor masalı “Çarıs” özetmiş ve masalda tespit edilen balığın insan şekline girebilmesi ve aslında suyun sahibinin oğlu olması söylemleri su kültü bağlamında açıklanmaya çalışılmıştır. Üçüncü olarak Uygur masalı ‘Sihirli Çeşme’de geçen çeşmeden akan suyun, insanı gençleştirmesi ve bunun dışında yer alan diğer özelliği hastalıkları iyileştirmesi; dördüncü olarak Hakas masalı ‘Sihirli Göl’de suyun antropomorfik bir şekilde cezalandırma yetisine sahip olması aynı şekilde su köpüklerinin yol gösterici ve vefakâr bir yapıda görünmeleri suyun belli bir kutsilik taşıması ve son olarak Tatar masalı olan “Yiğit Puruş”da suyun içinden çıkan ejderha, su kültü çerçevesinde ve daha önce yapılmış olan kaynaklardan edinilen bilgiler doğrultusunda analiz edilecektir. Konu bahis olan masalların seçilmesinde su kültünün bariz olması etkili olmuştur. Araştırmanın farklı yönlere sapmaması için çalışma beş masalla sınırlı tutulmuştur. Özellikle masalların farklı Türk boylarından seçilmesi su kültünün ortak kültürümüzü yansıtabileceğinden ötürüdür. Çalışma neticesinde ulaşılan su kültüne dair doneler sonuç kısmında analiz edilmiştir.

EXTENDED ABSTRACT: A community that shares an item and unites around it is defined as a folk. Culture, on the other hand, is a concept that includes all of the elements that carry the tradition that reflects the values of the society to which it belongs. Practices implemented by a mass of people are accepted as tradition. Traditions that reflect culture appear in different areas and in different ways. It can be easily said that literary works come first among these areas. In Turkish oral culture, epic, folk tale, mâni, legend, folk song, koşma etc. There are many products. Folk literature products within the cultural department are initially created orally and in this way circulate from language to language. However, it provides intergenerational transfer by being transcribed later. Tales, one of the anonymous products of Turkish folk literature, are verbal narratives whose heroes begin with a formal expression exhibit normal characteristics, as well as extraordinary features, where the names of places and people draw an abstract frame and end well. Tales, whose first forms were conveyed orally by a certain narrator, were written like other verbal literary products in later periods. The fairy tale especially attracts the attention of children. It affects their imagination. And it has reached today as texts that assume the case of transferring the traditional and cultural codes it contains to future generations.

The fairy tale is the cornerstone of this work. These texts have a feature that puts the narrator and the listener into their own atmosphere. For this reason, although Tales are assumed for children, they are interesting for almost every age group. The texts in question spend a pleasant time using folklore's entertaining and traditional functions. Masal is an important product for all societies. As a matter of fact, it is for this reason that MaxLüthi, Kaarle Krohn, Joseph Jacobs, Stith Thompson Ziya Gökalp, Saim Sakaoğlu etc. Many researchers, scientists focused on these products, carried out researches, and presented definitions and classifications. Tales contain many elements of tradition. We can find cultural elements such as life style of a society, housing characteristics, word patterns, belief system, dressing, table culture in fairy tales. In addition, another cultural element in fairy tales appears as cult. The concept of cult, which can be defined as the elements respected by societies, is only one of the traditional elements that exist in all societies. Sometimes, although the same cults are seen in different cultures, societies may also have different cults. Water, fire, mountain, moon, sun etc. are some of the common cults seen frequently. The main purpose of this study is the determination of the water cult in fairy tales and the analysis of the use of water cult in the tales in the Turkish Culture department. Water is one of the essential substances for the continuation of life. It can be easily said that water is extremely important for living beings and its deficiency is seen as the end of life, causing it to become a sacred substance. It is a practice seen in different cultures to wash a person after birth and even to water the cemetery. Water has many purifying, peaceful and revitalizing functions. In line with these discourses, it is quite natural for water to appear as a cult on cultural grounds. For this reason, it is a substance that is respected, worshiped and feared. Because the opinion that she has a soul brings with it the thought that if it is angry, she can have a punitive personality. Although there have been many studies on the concepts of fairy tales, cult, and water cult before, the necessity of such a study has arisen due to the fact that the tales belonging to different Turkish tribes were not analyzed together and in the perspective of the water cult. In this respect, the tales in the work titled "Türk Dünyası nağil Bağı masal Bahçesi" published by Türksoy are examined under five subheadings as follows: First of all, the Turkmen tale "Tüccarın Kızı" was summarized and then the equivalent of the "owner of water" concept in the water cult was examined in line with the information obtained from different sources. Secondly, the "Çarış" Şor tale was summarized and the discourses of the fish that are determined in the tale to become human and actually the son of the owner of water were tried to be explained in the context of the water cult. Thirdly, the Uighur fairy tale The water flowing from the fountain in the 'Magic Fountain' rejuvenates people and the other feature besides this is that it heals diseases; fourthly, the ability of water to punish in an anthropomorphic way in the Khakas tale 'Magic Lake', the same way the water bubbles appear in a guiding and faithful structure, the water carries a certain sacredness and as a end the dragon coming out of the water in the Tatar tale 'Yigit Puruş' It will be analyzed within the framework of the culture and in line with the information

obtained from previously made sources. The obvious water cult has been effective in choosing the tales that are the subject. The study was limited to five tales in order not to deviate the research in different directions. Especially the selection of tales from different Turkish tribes is because the water cult can reflect our common culture. The data regarding the water cult obtained as a result of the study were analyzed in the conclusion part.